Parlamentul României
Camera Deputaților
Grupul parlamentar al S.O.S. ROMÂNIA

EXPUNERE DE MOTIVE

Context și fundamentare: Serviciul Român de Informații (SRI) este supus controlului civil democratic, exercitat prin Parlament, conform Constituției României. Legea nr. 14/1992 privind organizarea și funcționarea SRI prevede prezentarea de rapoarte parlamentului și existența unei comisii parlamentare comune pentru control permanent. Totuși, mecanismele actuale de supraveghere externă pot fi consolidate prin instrumente independente și specializate, care să asigure verificarea aprofundată a unor domenii critice precum securitatea cibernetică și gestionarea financiară. În contextul proliferării amenințărilor cibernetice și al necesității folosirii responsabile a fondurilor publice, se impune instituirea prin lege organică a unui audit extern periodic dedicat acestor domenii, pentru a crește eficiența, transparența și încrederea publică în activitatea SRI.

Necesitatea auditului extern în securitatea cibernetică: Securitatea cibernetică a devenit o componentă esențială a siguranței naționale, iar SRI joacă un rol central în protejarea infrastructurilor informatice critice. România, ca stat membru NATO și al UE, și-a asumat standardele aliaților privind reziliența cibernetică. Un audit extern tehnic realizat de o autoritate afiliată NATO va permite evaluarea obiectivă a capacităților cibernetice ale SRI, alinierea la bunele practici internaționale și identificarea vulnerabilităților care ar putea afecta atât securitatea națională, cât și obligațiile față de partenerii externi. Prin cooperarea cu organisme tehnice NATO specializate, se asigură transfer de expertiză și verificarea conformității cu cerințele Alianței în domeniu. De asemenea, un asemenea audit extern independent are un caracter constructiv, orientat spre îmbunătățirea continuă a măsurilor de protecție cibernetică ale SRI, fără a interfera cu operațiunile curente de informații (nu vor fi auditate aspecte operative sensibile ce țin de surse sau metode, ci doar securitatea sistemelor și rețelelor informatice).

Necesitatea auditului extern financiar: Gestionarea fondurilor publice alocate SRI trebuie să respecte principiile legalității, eficienței și transparenței. Curtea de Conturi a României, în calitate de instituție supremă de audit public, are competența generală de a controla formarea, administrarea și întrebuințarea resurselor financiare publice. Totuși, având în vedere specificul activității SRI (inclusiv existența de fonduri operative clasificate), se impune un cadru juridic dedicat care să permită auditarea finanțelor SRI într-un mod independent, periodic și riguros, cu respectarea strictă a regimului informațiilor clasificate. Un audit financiar extern anual realizat de Curtea de Conturi (sau, după caz, de o autoritate independentă desemnată de Parlament) va verifica dacă bugetul SRI este utilizat conform legii și destinației aprobate, dacă există disciplină financiară și dacă fondurile (inclusiv cele operative) sunt cheltuite economic și eficient. Acest proces va contribui la prevenirea fraudelor, corectarea deficiențelor financiare și optimizarea alocării resurselor, fără a compromite secretul de stat – rezultatele vor exclude datele clasificate de natură operativă.

Demers legislativ propus: Prezenta inițiativă legislativă instituie un mecanism permanent de audit extern al SRI, concentrat exclusiv asupra domeniilor menționate (securitate cibernetică și financiar). Măsura se înscrie în cadrul constituțional al controlului civil democratic asupra serviciilor de informații, prevăzut de art. 65 alin. (2) lit. h) din Constituție, și dezvoltă prevederile Legii nr. 14/1992 privind controlul parlamentar al SRI. De asemenea, proiectul corelează legislația internă cu angajamentele internaționale: este luată în considerare cooperarea în domeniul apărării cibernetice, conform politicilor NATO și cadrului legal național (ex. Legea nr. 58/2023 privind securitatea și apărarea cibernetică), precum și cadrul general al auditului public extern (Legea nr. 94/1992 a Curții de Conturi și Legea nr. 672/2002 privind auditul public intern).

Elemente principale ale proiectului:

Domenii auditate și caracter exclusiv: Mecanismul instituit vizează numai două domenii-cheie din activitatea SRI: (a) securitatea cibernetică (protecția rețelelor și sistemelor informatice, capacitatea de a preveni și contracara atacuri cibernetice) și (b) activitatea financiară (gestiunea bugetară și utilizarea fondurilor alocate). Alte aspecte operative ale SRI rămân în afara sferei acestui audit, asigurându-se că nu sunt afectate misiunile și secretele operative ale serviciului.

Audit extern în domeniul securității cibernetice (componenta NATO): Se prevede ca acest audit să fie realizat periodic de o autoritate sau echipă tehnică externă, afiliată ori agreată de NATO, cu care România are relații de cooperare oficiale. Practic, SRI va fi supus, anual sau la intervale regulate, unei evaluări din partea unor experți

independenți validați de NATO – de exemplu, specialiști dintr-un Centru de Excelență NATO în domeniul apărării cibernetice sau din cadrul unor structuri tehnice NATO relevante. Aceștia vor verifica nivelul de securitate al sistemelor IT ale SRI, politicile de protecție cibernetică, conformitatea cu standardele aliaților și vor identifica punctele slabe, fără a accesa informații clasificate neesențiale evaluării tehnice.

Audit extern în domeniul financiar (componenta națională): Această componentă va fi efectuată anual de către Curtea de Conturi a României, în virtutea rolului său constituțional de audit public extern, sau de un organism național de audit desemnat de Parlament cu statut de autoritate independentă (dacă se consideră necesară o structură specializată suplimentar). Auditorii financiari externi vor avea acces la documentele contabile, registrele și evidențele financiare ale SRI, inclusiv la execuția bugetară și fondurile operative, în limitele legii. Ei vor verifica legalitatea și regularitatea cheltuielilor, integritatea situațiilor financiare și modul de respectare a prevederilor legale privind finanțele publice. Note: Accesul la informațiile secretizate de natura cheltuielilor operative se va face cu respectarea procedurilor speciale (auditorii vor avea autorizațiile de securitate necesare), iar datele strict secrete nu vor fi dezvăluite public.

Frecvența auditului și verificări suplimentare: Auditul extern instituit prin prezenta lege va avea în mod obișnuit caracter periodic, cu frecvență anuală. Astfel, cel puțin o dată pe an, fiecare dintre cele două domenii va fi supus auditării externe independente. În plus, mecanismul prevede posibilitatea declanșării unor verificări extraordinare ori suplimentare în situații justificate, de exemplu în cazul apariției unor suspiciuni grave de fraudă sau corupție financiară, al identificării unor deficiențe majore de securitate cibernetică (de exemplu, incidente sau breșe semnificative) ori la solicitarea motivată a Parlamentului sau a altor autorități competente (CSAT, Guvern) atunci când contextul impune o investigare imediată. Aceste audituri ad-hoc se vor desfășura în aceleași condiții de independență și profesionalism, pentru a aborda prompt problemele ivite.

Raportarea rezultatelor și transparența parțială: Rezultatele fiecărui audit extern vor fi consemnate în rapoarte oficiale întocmite de autoritățile auditoare (raport de audit cibernetic, respectiv raport de audit financiar). Prezentarea rapoartelor se va face către Parlamentul României – forul reprezentativ care exercită controlul civil. Rapoartele complete, ce pot conține și informații clasificate, vor fi transmise comisiilor parlamentare abilitate (în principal Comisia comună permanentă pentru controlul activității SRI și Birourile permanente ale celor două Camere). Totodată, va exista o versiune publică a concluziilor, în care vor fi incluse constatările și recomandările neclasificate. Cu alte cuvinte, o sinteză a raportului, curățată de orice date sau aspecte

ce țin de secretul de stat, va fi făcută publică (prin prezentare în ședință publică parlamentară și/sau publicare pe website-ul Parlamentului). Această abordare asigură un echilibru între transparența democratică – informarea cetățenilor despre principalele concluzii privind integritatea cibernetică și financiară a SRI – și necesitatea protejării informațiilor clasificate ce privesc securitatea națională.

Cadrul procedural de cooperare instituțională: Pentru buna desfășurare a auditului extern, proiectul instituie obligații clare de cooperare pentru toate părțile implicate. SRI are obligația legală de a pune la dispoziția auditorilor toate datele, documentele, accesul la sisteme și personalul relevant necesar auditului, fără întârzieri nejustificate și cu asigurarea condițiilor logistice adecvate. Auditorii externi (atât cei NATO, cât și cei ai Curții de Conturi) au, la rândul lor, obligația să respecte strict regulile de confidențialitate și protecție a informațiilor clasificate, atât pe parcursul auditului, cât și ulterior (fiind pasibili de răspundere penală în caz de divulgare neautorizată a secretelor de stat). Se vor stabili canale formale de comunicare și raportare între audit și SRI, precum și între auditorii externi și comisia parlamentară de control al SRI, pentru schimb de informații și clarificări în timpul misiunii de audit. În plus, pentru componenta de audit cibernetic NATO, Guvernul (Ministerul Apărării Naționale/DNSC) și CSAT pot juca un rol de facilitare, asigurând legătura cu structurile NATO și sprijinul necesar echipei de audit (ex: emiterea de acreditări, încheierea protocoalelor de securitate).

Măsuri de remediere și monitorizare ulterioară: Un scop central al auditului extern este identificarea deficiențelor și formularea de recomandări de remediere. Proiectul de lege impune SRI obligația de a elabora, în urma fiecărui audit, un plan de acțiune corectiv. Acest plan, cuprinzând măsuri concrete și termene de implementare pentru soluționarea problemelor semnalate de auditori, va fi comunicat Parlamentului (comisiei de control) într-un termen stabilit (de exemplu, 60 de zile de la primirea raportului de audit). De asemenea, SRI va raporta periodic asupra stadiului implementării măsurilor dispuse. Comisia parlamentară pentru SRI, împreună cu auditorii (după caz), va monitoriza îndeplinirea recomandărilor. În situația în care deficiențele constatate nu sunt remediate satisfăcător, se pot iniția noi verificări sau audieri parlamentare pentru a solicita explicații conducerii SRI, asigurând astfel un follow-up eficient al actului de control.

Clauze privind confidențialitatea și protecția informațiilor clasificate: Dat fiind specificul activității SRI, legea prevede garanții ferme că informațiile clasificate rămân protejate. Membrii echipelor de audit vor trebui să dețină autorizații de securitate la nivelul corespunzător secretizării informațiilor la care vor avea acces și vor semna acorduri de confidențialitate. Orice raport sau document generat va fi gestionat

conform legilor privind protecția informațiilor clasificate; părțile clasificate ale rapoartelor de audit vor fi distribuite și stocate numai în condiții de securitate, fără acces pentru persoane neautorizate. Legea exclude expres din aria publică a raportării acele date a căror divulgare ar putea periclita securitatea națională – de exemplu detalii despre infrastructuri critice, instrumente cibernetice folosite de SRI sau operațiuni financiare confidențiale destinate activităților informative. Astfel, publicul va fi informat doar în limitele a ceea ce este sigur și responsabil de comunicat.

Sancțiuni în caz de necooperare sau obstrucționare: Pentru a asigura eficacitatea mecanismului, proiectul introduce sancțiuni clare pentru situațiile de refuz al cooperării din partea SRI sau a oricărei persoane supuse auditului. Neexecutarea obligațiilor de furnizare a informațiilor ori împiedicarea sub orice formă a auditorilor în exercitarea mandatului constituie o abatere gravă. Conducerea SRI va fi direct răspunzătoare în fața Parlamentului pentru respectarea acestei legi: un refuz sistematic de cooperare poate atrage inițierea procedurilor de demitere a directorului SRI de către Parlament, în conformitate cu prerogativele constituționale. De asemenea, se prevede introducerea unei infracțiuni specifice: obstrucționarea activității de audit extern (prin refuz nejustificat de a pune la dispoziție date, distrugerea sau ascunderea de documente, restricționarea accesului auditorilor la sediile sau sistemele SRI etc.) va fi pedepsită cu închisoare (de exemplu, de la 6 luni la 3 ani), similar prevederilor din Legea Curții de Conturi privind obstrucționarea controlului financiar. Aceste sancțiuni au rolul de a preveni orice tentativă de a zădărnici controlul legal și de a sublinia importanța supremației legii și a Parlamentului în raport cu serviciile de informații.

Caracterul constructiv și constituțional: Proiectul de lege a fost conceput într-o manieră instituțională și constructivă, vizând întărirea mecanismelor de control democratic fără a politiza ori perturba activitatea operativă a SRI. Auditul extern propus nu este un instrument de sancționare arbitrară, ci un instrument de bună guvernanță care oferă atât Parlamentului, cât și conducerii SRI, o evaluare independentă valoroasă, cu scopul de a îmbunătăți performanța instituției. Măsura se înscrie pe deplin în practicile democratice internaționale, unde controlul civil asupra sectorului de informații este esențial pentru prevenirea abuzurilor și creșterea încrederii publice. Prin referirile la Constituție, la legea de organizare a SRI, la legea Curții de Conturi și la cooperarea NATO, proiectul se integrează armonios în cadrul juridic existent, fără a-l contrazice, ci dezvoltându-l. Este reafirmat principiul că serviciile de informații trebuie să funcționeze sub controlul autorităților civile, în serviciul cetățeanului și al statului de drept.

Grupul Parlamentar S.O.S Romania
Telefon: 021.414.1802, e-mail: grupsosromania@cdep.ro

În concluzie, adoptarea acestei legi organice va crea un mecanism permanent și robust de audit extern al SRI, care să asigure două lucruri fundamentale: (1) că SRI își menține și își îmbunătățește constant capacitatea de apărare cibernetică, la standarde aliate, protejând astfel România de amenințările moderne; și (2) că SRI gestionează responsabil și legal resursele financiare publice care îi sunt încredințate, sporind eficiența cheltuirii banului public și responsabilitatea față de contribuabili. Pe termen lung, legea va contribui la consolidarea încrederii societății în instituțiile de securitate națională și la garantarea faptului că acestea operează în mod transparent, legal și profesionist, sub controlul democratic al Parlamentului. Parlamentul României este chemat să sprijine acest demers legislativ de importanță strategică, prin care se reafirmă valorile democratice și angajamentele euro-atlantice ale țării noastre.

INIȚIATORI :

Macovei Simona-Elena, deputat S.O.S. România
Circumscripția electorală nr.24 Iași

Nagy Vasile, deputat S.O.S. România
Circumscripția electorală nr.2 Arad

ROMANIA
PARLAMENTUL ROMÂNIEI

CAMERA DEPUTAŢILOR **SENAT**

LEGE

privind instituirea mecanismului permanent de audit extern al Serviciului Român de Informații în domeniul securității cibernetice și al activității financiare

Parlamentul României adoptă prezenta lege

CAPITOLUL I – Dispoziții generale

Art. 1 – Obiectul de reglementare. (1) Prezenta lege instituie un mecanism permanent de audit extern independent al Serviciului Român de Informații (SRI), în vederea exercitării controlului civil democratic asupra acestei instituții, conform art. 65 alin. (2) lit. h) din Constituția României. (2) Auditul extern reglementat prin prezenta lege are ca obiect exclusiv evaluarea a două domenii ale activității SRI: securitatea cibernetică și activitatea financiară. (3) Mecanismul de audit extern prevăzut de prezenta lege se aplică fără a aduce atingere atribuțiilor SRI stabilite prin Legea nr. 14/1992 și altor acte normative în vigoare și se exercită cu respectarea principiilor legalității, neutralității politice, proporționalității și confidențialității.

Art. 2 – Definiții. În sensul prezentei legi, termenii de mai jos se definesc astfel:

a) audit extern în domeniul securității cibernetice – activitatea de evaluare sistematică a tuturor politicilor, procedurilor și măsurilor de protecție implementate la nivelul rețelelor și sistemelor informatice ale SRI, în scopul identificării

Grupul Parlamentar S.O.S Romania
Telefon: 021.414.1802, e-mail: grupsosromania@cdep.ro

disfuncționalităților și vulnerabilităților și al furnizării de soluții de remediere. Auditul de securitate cibernetică vizează infrastructura IT&C, comunicațiile și datele SRI, precum și capacitatea de răspuns la incidente cibernetice, fără a examina conținutul operațional al informațiilor deținute.

b) audit extern în domeniul financiar – activitatea de audit public extern desfășurată asupra situațiilor financiare, operațiunilor bugetare și gestionării patrimoniului SRI, prin care se verifică dacă acestea sunt complete, reale și conforme cu legile și reglementările în vigoare, furnizându-se în acest sens o opinie independentă. Auditul financiar include auditul financiar propriu-zis (al bilanțurilor, conturilor de execuție bugetară etc.) și, după caz, auditul performanței economico-financiare, în condițiile legii.

c) autoritate auditoare externă – instituția sau organismul împuternicit, conform prezentei legi, să efectueze auditul extern al SRI în unul din cele două domenii menționate. Pentru domeniul securității cibernetice, autoritatea auditoare este un organism tehnic afiliat sau agreat de NATO, desemnat potrivit art. 6; pentru domeniul financiar, autoritatea auditoare este Curtea de Conturi a României sau, dacă este cazul, un organism național independent desemnat potrivit art. 9 alin. (2).

d) raport de audit extern – documentul oficial întocmit de autoritatea auditoare externă la finalizarea misiunii de audit, care cuprinde constatările faptice, concluziile, eventualele neconformități constatate și recomandările formulate în vederea remedierii deficiențelor. Rapoartele de audit pot avea caracter clasificat sau neclasificat, în funcție de natura informațiilor conținute, conform art. 13 din prezenta lege.

e) alte definiții: Termenii ne-definiți expres în prezenta lege, precum securitate cibernetică, incident de securitate cibernetică, informații clasificate, fonduri operative, audit public extern, se interpretează în concordanță cu legislația specială aplicabilă (Legea nr. 51/1991 privind securitatea națională, Legea nr. 94/1992 a Curții de Conturi, Legea nr. 362/2018 privind securitatea rețelelor și sistemelor informatice, OUG nr. 104/2021 privind Directoratul Național de Securitate Cibernetică etc.), precum și cu standardele NATO sau UE incidente.

Art. 3 – Principiul independenței auditului extern. Auditul extern al SRI se efectuează în mod independent de către autoritățile auditoare prevăzute de prezenta lege, care nu sunt subordonate SRI. În exercitarea atribuțiilor de audit, auditorii externi nu solicită și nu acceptă instrucțiuni din partea niciunei autorități publice sau persoane, acționând obiectiv și imparțial. SRI, prin conducerea și personalul său, are obligația de a garanta condițiile necesare independenței depline a misiunilor de audit, potrivit art. 11.

Art. 4 – Periodicitatea auditului. Auditul extern instituit prin prezenta lege se desfășoară periodic, după cum urmează:

(1) Auditul extern în domeniul securității cibernetice se efectuează anual, de regulă, în cursul primului semestru al anului, având ca referință stadiul și nivelul de securitate al SRI de la finele anului calendaristic precedent.

(2) Auditul extern în domeniul financiar se efectuează anual, de regulă, în trimestrul I al anului, având ca obiect execuția bugetară și situațiile financiare aferente exercițiului financiar anterior.

(3) Prin derogare de la alin. (1) și (2), auditul extern poate fi efectuat și ori de câte ori este necesar, în mod extraordinar, la inițiativa Parlamentului sau în condițiile prevăzute la art. 10, în cazul apariției unor situații ce impun verificări imediate (suspiciuni de încălcare gravă a securității cibernetice, indicii de deturnare sau fraudare a fondurilor, sau alte circumstanțe urgente).

(4) Programul anual de audit extern (calendarul misiunilor ordinare) se aduce la cunoștința SRI și a autorităților auditoare cu minimum 60 de zile înainte de începerea fiecărei misiuni planificate. În cazul auditului extraordinar, notificarea prealabilă va fi cu un termen cât mai scurt posibil, corespunzător urgenței situației.

Art. 5 – Domeniul auditului și limitările acestuia.

(1) Auditul extern în domeniul securității cibernetice va evalua, în principal:

- starea și eficacitatea măsurilor de protecție cibernetică implementate de SRI (protecția rețelelor, sistemelor informatice și comunicațiilor interne);
- verificarea infrastructurii informatice și a sistemelor de securitate cibernetică, pentru identificarea vulnerabilităților, breșelor, portițelor sau cheilor de acces care pot permite acces neautorizat;
- verificarea mecanismelor de logare, monitorizare și trasabilitate, pentru a exclude posibilitatea ștergerii urmelor sau a accesului nedetectabil;
- verificarea contractelor și soluțiilor furnizate de operatori economici externi, pentru a exclude existența unor mecanisme de acces neautorizat introduse de aceștia;
- capacitatea de detecție și răspuns la incidente cibernetice;
- conformitatea cu standardele naționale și NATO în materie;
- politicile interne de securitate IT;
- nivelul de pregătire a personalului în domeniu, precum și cooperarea SRI cu alte instituții naționale și internaționale de profil.

Nu fac obiectul auditului cibernetic elementele care exced evaluării tehnice a securității – de exemplu, conținutul informațiilor secrete deținute de SRI, identitatea

surselor și colaboratorilor, operațiunile de culegere de informații în curs (aceste aspecte operative fiind exceptate de la verificare, pentru a proteja caracterul lor clasificat).

(2) Auditul extern în domeniul financiar va verifica: modul de planificare și execuție a bugetului SRI, legalitatea și regularitatea cheltuielilor efectuate (inclusiv achiziții publice derulate de SRI), modul de gestionare a patrimoniului, respectarea destinațiilor fondurilor alocate (titluri de cheltuieli bugetare), precum și eficiența și economicitatea utilizării resurselor financiare. Cheltuielile acoperite de secretul de stat (de exemplu, fondurile operative pentru activități informative) vor fi auditate fără divulgarea elementelor operative concrete – verificarea se va realiza prin probe financiar-contabile și certificarea faptului că aceste cheltuieli s-au efectuat conform prevederilor legale speciale și regulilor aprobate de CSAT (conform art. 42 din Legea nr. 14/1992). Auditorii financiari nu vor solicita și nu vor include în raport detalii operative care depășesc sfera controlului financiar.

(3) Ambele categorii de audit extern vor ține cont de regimul informațiilor clasificate. Orice acces la documente sau sisteme care conțin informații clasificate se va realiza numai de către persoane autorizate, conform gradului de clasificare, și exclusiv în măsura necesară îndeplinirii scopului auditului. Datele sau obiectivele care nu sunt relevante pentru domeniile menționate la alin. (1) și (2) sunt exceptate de la audit.

CAPITOLUL II – Auditul extern al securității cibernetice la SRI

Art. 6 – Autoritatea auditoare tehnică afiliată NATO. Auditul extern în domeniul securității cibernetice la nivelul SRI se realizează de către o autoritate sau echipă tehnică independentă, afiliată ori agreată de Organizația Tratatului Atlanticului de Nord (NATO), desemnată prin procedura următoare:

a) Guvernul României, prin Ministerul Apărării Naționale (MApN) sau autoritatea națională competentă în domeniul apărării cibernetice, identifică, în consultare cu structurile NATO de profil (ex. Comitetul NATO pentru Apărare Cibernetică, NATO Communications and Information Agency – NCI, sau centre de excelență NATO), un organism tehnic adecvat (agenție, centru de expertiză, echipă de experți) capabil să efectueze auditul de securitate cibernetică al SRI. Acest organism trebuie să aibă competență recunoscută internațional și personal cu certificări în securitate cibernetică, precum și autorizații de securitate necesare.

b) Propunerea privind autoritatea auditoare NATO se înaintează Consiliului Suprem de Apărare a Țării (CSAT) spre avizare. CSAT evaluează dacă respectiva entitate are garanțiile necesare de imparțialitate, profesionalism și protecție a informațiilor și emite un aviz consultativ.

c) Ulterior avizului CSAT, propunerea este supusă aprobării Parlamentului. Parlamentul, în ședința comună a celor două Camere, aprobă desemnarea autorității auditoare prin hotărâre simplă, cu votul majorității membrilor prezenți. Hotărârea parlamentară va cuprinde și elementele principale ale mandatului de audit (durata misiunii, domeniul exact al evaluării, eventuale condiții speciale).

d) Între autoritatea auditoare desemnată și instituțiile române competente (SRI, MApN, DNSC etc.) se vor încheia acorduri de cooperare sau protocoale de securitate, după caz, pentru a stabili în detaliu regulile de desfășurare a auditului, fluxul informațional, precum și obligațiile părților privind protejarea datelor clasificate NATO și naționale.

Art. 7 – Desfășurarea misiunii de audit cibernetic. (1) Autoritatea auditoare NATO desemnată potrivit art. 6 va planifica și efectua auditul de securitate cibernetică asupra SRI, în coordonare cu punctele de contact desemnate de SRI și de autoritățile române. Auditul poate include: evaluări tehnice ale infrastructurilor IT ale SRI (teste de penetrare controlate, analize de vulnerabilitate), examinarea documentațiilor de securitate (politici, proceduri, rapoarte de incidente), interviuri cu personalul de specialitate, exerciții simulate de răspuns la atacuri cibernetice, precum și orice alte activități de audit necesare.

(2) Pe durata misiunii, auditorii NATO vor avea acces la sediile, sistemele și echipamentele SRI relevante pentru obiectivele auditului, incluzând centre de date, rețele interne, centre de operațiuni de securitate (SOC) etc., în prezența reprezentanților desemnați ai SRI. Accesul se va realiza cu respectarea normelor de securitate (de exemplu, fără a copia sau extrage date clasificate, decât sub formă de constatări tehnice necesare raportării). SRI va asigura facilitarea logistică a echipei de audit și va numi un ofițer de legătură pentru a asista auditorii și a furniza prompt informațiile solicitate.

(3) Orice incident de securitate constatat pe parcursul auditului (de pildă, descoperirea unui atac cibernetic în curs) va fi notificat de îndată conducerii SRI și autorităților române competente, pentru a se lua măsurile operative urgente, fără a aștepta finalizarea auditului. Auditorii pot recomanda măsuri imediate provizorii de remediere, dacă este cazul, urmând ca aceste aspecte să fie detaliate în raportul final.

(4) La încheierea verificărilor, autoritatea auditoare NATO va întocmi un Raport de audit de securitate cibernetică, conform art. 2 lit. d), pe care îl va prezenta în format preliminar SRI pentru confirmarea faptelor (fact-checking) și eventuale comentarii. SRI poate transmite în scris observații sau obiecții factuale într-un termen de cel mult 15 zile. Auditorii vor analiza observațiile primite și pot decide revizuirea raportului, dacă

este cazul. Versiunea finală a raportului de audit cibernetic va fi înaintată Parlamentului și celorlalte autorități prevăzute la art. 12.

Art. 8 – Cooperarea internațională și baza legală NATO. (1) Auditul extern în domeniul cibernetic se va realiza cu respectarea legislației naționale și a obligațiilor decurgând din tratatele internaționale la care România este parte. În special, se vor respecta prevederile privind protecția informațiilor clasificate NATO și UE, conform Legii nr. 182/2002 și acordurilor de securitate relevante.

(2) Autoritatea auditoare NATO și personalul acesteia vor fi considerați, pe durata și în scopul misiunii de audit, autorizați să acceseze informații clasificate NATO și naționale necesare evaluării, în baza principiului "need-to-know" și a autorizațiilor acordate conform art. 11 alin. (2).

(3) Prezenta lege constituie temei juridic pentru cooperarea dintre România și NATO în acest domeniu. În măsura necesară, Guvernul va notifica structurile NATO competente despre existența mecanismului de audit și va solicita sprijin tehnic. De asemenea, rezultatele auditului pot fi puse la dispoziția structurilor NATO relevante (cu aprobarea CSAT), în scop de bună practică și pentru întărirea măsurilor aliate de securitate cibernetică – cu condiția ca părțile raportului care sunt clasificate național "Strict Secret de Importanță Deosebită" să nu fie divulgate în afara cadrului național fără procedurile legale de declasificare sau aprobare de către autoritățile române.

CAPITOLUL III – Auditul extern al activității financiare a SRI

Art. 9 – Autoritatea auditoare financiară. (1) Auditul extern în domeniul financiar al SRI se efectuează de către Curtea de Conturi a României, în conformitate cu atribuțiile și procedurile prevăzute de Legea nr. 94/1992 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi și cu standardele internaționale de audit aplicabile. Curtea de Conturi, în calitate de instituție supremă de audit public extern, are competența de a controla modul de formare, administrare și întrebuințare a resurselor financiare ale statului și ale sectorului public, inclusiv fondurile alocate SRI.

(2) În cazul în care, din motive obiective, Curtea de Conturi se află în imposibilitate temporară de a efectua în mod direct o misiune de audit la SRI (de exemplu, lipsa unor auditori cu autorizație de securitate necesară sau conflict de interese instituțional), Parlamentul poate desemna, prin hotărâre adoptată în ședință comună, un organism național alternativ cu atribuții de audit, având statut de autoritate autonomă (independentă), care să realizeze auditul financiar extern al SRI în acel an. Organismul astfel desemnat trebuie să îndeplinească cerințe echivalente de independență și competență (de exemplu, Autoritatea de Audit de pe lângă Curtea de Conturi, prevăzută

de legea finanțelor europene, sau o comisie specială de auditori publici externi). Această măsură se aplică cu titlu excepțional și nu aduce atingere competențelor generale ale Curții de Conturi.

(3) În vederea realizării auditului, SRI este asimilat oricărei alte entități publice supuse controlului Curții de Conturi, cu drepturile și obligațiile prevăzute de Legea nr. 94/1992 și legislația conexă. Refuzul SRI de a se supune unui audit financiar dispus conform legii constituie încălcare gravă a disciplinei financiare și atrage sancțiunile prevăzute la art. 15 din prezenta lege, precum și aplicarea dispozițiilor art. 64 din Legea nr. 94/1992 (privind răspunderea penală pentru obstrucționarea controlului financiar) în măsura în care fapta întrunește elementele respectivei infracțiuni.

Art. 10 – Inițierea și desfășurarea auditului financiar extern. (1) Plenul Curții de Conturi sau departamentul din structura Curții de Conturi competent pentru instituțiile din sectorul securității naționale va include SRI în programul anual de audit, dispunând efectuarea auditului financiar conform art. 4 alin. (2) din prezenta lege. Decizia de audit va specifica obiectivele misiunii (de regulă: verificarea situațiilor financiare anuale ale SRI, controlul respectării reglementărilor financiar-contabile și bugetare, verificarea utilizării fondurilor publice alocate).

(2) În situațiile menționate la art. 4 alin. (3) (verificări suplimentare justificate de evenimente grave), auditul extern financiar poate fi inițiat la solicitarea expresă a Parlamentului (prin hotărârea Birourilor permanente reunite sau a comisiei parlamentare de control al SRI) ori la sesizarea CSAT sau a Guvernului, adresată Curții de Conturi. În urma unei asemenea solicitări, Curtea de Conturi va decide cu celeritate declanșarea unui audit financiar tematic sau ad-hoc la SRI, stabilind scopul și amploarea verificărilor necesare.

(3) Auditorii publici externi desemnați de Curtea de Conturi vor avea acces la documentele financiar-contabile ale SRI, registre, evidențe, rapoarte de gestiune, contracte de achiziții și orice alte înscrisuri relevante pentru audit, inclusiv la documente care constituie secret de stat, în măsura în care acestea sunt necesare pentru realizarea obiectivelor de audit. SRI este obligat să permită accesul auditorilor în sedii, compartimente și la persoanele responsabile de activitățile financiar-contabile, să pună la dispoziție documentele solicitate și să faciliteze colectarea informațiilor. Prevederile art. 11 privind cooperarea și protecția informațiilor clasificate se aplică în mod corespunzător.

(4) Activitatea de audit financiar se va desfășura conform metodologiei Curții de Conturi (inclusiv standardele proprii de audit public extern și procedurile privind constatarea faptelor, solicitarea de explicații de la conducerea entității auditate,

elaborarea proiectului de raport etc.). SRI, prin conducerea sa, are dreptul de a formula obiecțiuni la constatări, în condițiile Legii nr. 94/1992 (inclusiv în cadrul concilierii sau al comisiilor de audieri interne ale Curții de Conturi, dacă este cazul), înainte de definitivarea raportului.

(5) La finalul misiunii, Curtea de Conturi va elabora un Raport de audit financiar extern privind SRI, care va cuprinde opinia de audit asupra situațiilor financiare, constatările detaliate (inclusiv eventualele abateri sau prejudicii identificate), concluzii și recomandări. Raportul se înaintează de îndată Parlamentului, conform art. 12, precum și conducerii SRI. De asemenea, dacă s-au constatat posibile fapte penale (ex: deturnări de fonduri, gestiune frauduloasă), Curtea de Conturi va sesiza organele de urmărire penală competente, în conformitate cu obligațiile legale. Raportul integral are caracter confidențial (secret de serviciu sau secret de stat, după caz, în funcție de datele conținute), iar o versiune sintetică publică se va întocmi potrivit art. 13.

CAPITOLUL IV – Raportare, confidențialitate și măsuri ulterioare

Art. 11 – Obligația de cooperare și accesul la informații. (1) Obligația generală de cooperare: SRI, prin conducerea și angajații săi, are obligația legală de a coopera pe deplin cu autoritățile auditoare externe desemnate, în vederea asigurării bunei desfășurări a misiunilor de audit. Această obligație include, fără a se limita la: permiterea accesului auditorilor în incinte, furnizarea oricăror documente, date sau informații solicitate, asigurarea accesului la sisteme informatice (inclusiv log-uri și configurări relevante), facilitarea interviurilor cu personalul SRI și punerea la dispoziție a oricărei resurse sau asistențe rezonabile cerute de auditori.

(2) Accesul la informații clasificate: Persoanele care acționează în calitate de auditori externi, atât din partea autorității NATO, cât și din partea Curții de Conturi (sau a altei autorități desemnate), trebuie să fie certificate ORNISS sau echivalent (deținători ai unui certificat de securitate valabil) pentru nivelul de secret corespunzător informațiilor pe care le vor accesa. Înainte de începerea efectivă a auditului, SRI și autoritatea auditoare vor verifica existența autorizațiilor de securitate și, dacă este necesar, vor iniția de urgență procedurile de acordare a acestora pentru membrii echipei de audit care nu le dețin încă. Niciun auditor nu va avea acces la informații clasificate peste nivelul pentru care este autorizat.

(3) Desemnarea responsabililor și plan de cooperare: SRI va desemna, pentru fiecare misiune de audit extern, unul sau mai mulți ofițeri responsabili cu relația cu echipa de audit (ofițeri de legătură). Aceștia vor acționa ca puncte de contact operative, centralizând solicitările auditorilor și asigurând transmiterea promptă a datelor cerute.

(de exemplu, la secretariatul Comisiei de control, în camera securizată), dar nu îi pot dezvălui conținutul în afara cadrului legal.

Art. 14 – Măsuri de remediere și monitorizarea implementării. (1) Planul de acțiune corectiv: În termen de cel mult 60 de zile de la primirea oricărui raport final de audit extern (cibernetic sau financiar), directorul SRI va înainta Comisiei parlamentare de control al SRI un Plan de măsuri pentru remedierea deficiențelor constatate. Planul trebuie să cuprindă, pentru fiecare problemă identificată în raport: acțiunile concrete propuse pentru soluționare, responsabilul desemnat, termenul estimat de realizare, precum și resursele necesare (dacă implică alocări bugetare suplimentare sau modificări organizatorice). Dacă SRI contestă unele constatări sau recomandări din raport, aceste obiecții pot fi menționate în plan, motivat, însă contestarea nu suspendă obligația de a acționa asupra celorlalte deficiențe.

(2) Aprobarea și urmărirea planului: Comisia parlamentară de control va analiza planul de acțiune transmis de SRI. Dacă apreciază că măsurile propuse sunt adecvate și suficiente, comisia le va lua act și le va monitoriza implementarea. În caz contrar – de exemplu, dacă planul este vag, incomplet sau termenele propuse sunt prea extinse – comisia poate solicita în scris revizuirea planului sau poate formula recomandări suplimentare. SRI va transmite un plan revizuit în cel mult 30 de zile. Planul final agreat va fi asumat de conducerea SRI și devine obligatoriu de implementat.

(3) Raportări de progres: SRI are obligația de a raporta trimestrial Comisiei parlamentare de control al SRI stadiul implementării măsurilor din planul de acțiune, până la finalizarea completă a acestora. Comisia poate stabili și un alt interval de raportare (de ex. lunar, dacă gravitatea deficiențelor o impune). În rapoartele de progres, SRI va detalia ce acțiuni au fost realizate, ce rezultate concrete s-au obținut (de ex. „achiziționat echipament X pentru creșterea securității rețelei, remediat vulnerabilitatea Y identificată de auditori" sau „modificat procedurile financiar-contabile conform recomandărilor" etc.), și care măsuri sunt în curs, cu eventualele întârzieri justificate.

(4) Verificări ulterioare (follow-up): După un interval rezonabil de timp de la audit (de regulă, 6-12 luni), autoritatea auditoare externă poate efectua, la solicitarea Parlamentului sau din proprie inițiativă, o misiune de follow-up pentru a verifica modul în care SRI a implementat recomandările cheie. Rezultatul acestor verificări de urmărire se consemnează într-un raport succint, prezentat Parlamentului. De asemenea, concluziile privind stadiul remediării pot fi incluse în auditul extern ordinar următor.

(5) Persistența deficiențelor: În cazul în care, la termenele asumate, anumite deficiențe majore nu au fost remediate sau SRI nu a acționat conform planului aprobat,

Comisia parlamentară de control are dreptul să inițieze proceduri de chemare la raport a directorului SRI în fața plenului reunit al Parlamentului, pentru explicații. De asemenea, comisia poate propune Parlamentului aplicarea altor măsuri de responsabilizare, în limitele competențelor legale (inclusiv, dacă situația o impune, inițierea demersurilor de revocare din funcție a directorului SRI, conform art. 65 alin. (2) lit. h) din Constituție).

CAPITOLUL V – Dispoziții finale și sancțiuni

Art. 15 – Răspunderea pentru nerespectarea legii. (1) Răspunderea disciplinară și administrativă: Încălcarea dispozițiilor prezentei legi de către personalul SRI atrage răspunderea disciplinară, conform statutului cadrelor militare și reglementărilor interne ale SRI. În special, constituie abatere gravă refuzul nejustificat de a coopera cu auditorii externi, obstrucționarea activităților de audit (conform art. 11 alin. (5)) sau neaducerea la îndeplinire a măsurilor dispuse prin planul de remediere aprobat. Consiliul de conducere al SRI va lua măsuri disciplinare imediate împotriva oricărui angajat sau șef de structură vinovat de asemenea abateri, incluzând sancțiuni până la eliberarea din funcție.

(2) Răspunderea la nivelul conducerii SRI: Nerespectarea de către conducerea SRI (director, prim-adjunct, adjuncți) a obligațiilor stabilite de prezenta lege – cum ar fi neasigurarea cooperării cu auditorii, neprezentarea planului de acțiune, refuzul de a pune la dispoziție informații ori tergiversarea nejustificată a implementării măsurilor de remediere – constituie un motiv de evaluare negativă a activității acestora. Parlamentul, prin comisia de control, poate propune Președintelui României și Prim-ministrului (membri CSAT) retragerea încrederii acordate directorului SRI. De asemenea, Parlamentul poate iniția, în baza art. 65 alin. (2) lit. h) din Constituție, procedura de revocare din funcție a directorului SRI, dacă apreciază că refuzul sau eșecul în cooperare compromite exercitarea controlului parlamentar.

(3) Contravenții: Constituie contravenție și se sancționează cu amendă de la 10.000 lei la 50.000 lei următoarele fapte, dacă nu sunt săvârșite în astfel de condiții încât să fie considerate infracțiuni:

a) refuzul nejustificat al unui angajat SRI de a prezenta auditorilor documentele ori informațiile nesecretizate solicitate, în exercitarea mandatului acestora;

b) refuzul persoanelor din afara SRI (ex. parteneri contractuali, furnizori) de a pune la dispoziția auditorilor date sau explicații legate de derularea contractelor cu SRI, în măsura în care acestea sunt necesare auditului financiar și nu sunt clasificate;

c) neîndeplinirea de către SRI, la termenele legale, a obligației de a transmite Parlamentului rapoartele, planurile sau informările prevăzute de prezenta lege (art. 12 alin. (1), art. 14 alin. (1) etc.).

Constatarea contravențiilor și aplicarea sancțiunilor se realizează de către personalul împuternicit al Curții de Conturi (pentru lit. a) și b)) sau, respectiv, de către Birourile Permanente ale Camerelor Parlamentului (pentru lit. c), prin secretarul general al fiecărei Camere). Prevederile Legii contravențiilor nr. 32/1968 (sau ale actului normativ în vigoare privind regimul general al contravențiilor) se aplică în mod corespunzător.

(4) Infracțiuni: Împiedicarea activității de audit extern constituie infracțiune, în următoarele condiții:

a) Obstrucționarea auditului cu rea-credință: Persoana care, având obligația legală de cooperare, acționează deliberat pentru a obstrucționa sau a împiedica efectuarea, în condiții legale, a unui audit extern prevăzut de prezenta lege, săvârșind fapte precum: distrugerea, alterarea sau ascunderea de documente ce urmau a fi auditate; refuzul explicit de a permite accesul auditorilor în locurile autorizate de lege; furnizarea intenționat de informații false auditorilor pentru a-i induce în eroare; ori alte acțiuni similare de natură să compromită sau să stopeze misiunea de audit, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă penală. Tentativa se pedepsește.

b) Divulgarea neautorizată de informații clasificate de către auditori: Membrul unei echipe de audit extern care divulgă, fără drept, informații ce i-au fost aduse la cunoștință în cadrul auditului și care sunt clasificate (secret de stat sau de serviciu) comite infracțiunea prevăzută de art. 303 din Codul penal (Divulgarea informațiilor secrete de stat) și se pedepsește conform prevederilor acelui articol, în funcție de gravitatea faptei (inclusiv agravante dacă informațiile sunt de importanță deosebită). În plus, respectiva persoană își va pierde calitatea de auditor public extern sau, după caz, acreditarea NATO, și va suporta și răspunderea civilă pentru prejudiciile cauzate.

(5) Dispozițiile alin. (4) lit. a) se completează în mod corespunzător cu prevederile art. 64 din Legea nr. 94/1992, atunci când fapta este săvârșită în legătură cu un audit al Curții de Conturi (constituind infracțiune de obstrucționare a controlului financiar). În caz de concurs de norme, se vor aplica dispozițiile care sancționează fapta mai grav.

Art. 16 – Dispoziții finale și tranzitorii. (1) Prezenta lege are caracter de lege organică, potrivit art. 73 alin. (3) lit. g) din Constituția României, republicată, fiind incidentă domeniului organizării și funcționării autorităților publice și controlului parlamentar al serviciilor de informații.

(2) În termen de 90 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi:

a) Guvernul, prin ministerele și organele de specialitate competente, va iniția demersurile necesare pentru implementarea auditului de securitate cibernetică – inclusiv contactarea structurii NATO relevante și pregătirea documentației pentru avizul CSAT și aprobarea parlamentară prevăzute la art. 6. De asemenea, va lua măsuri pentru încadrarea cheltuielilor aferente acestor misiuni de audit în bugetele instituțiilor implicate.

b) Curtea de Conturi a României își va adapta programul de activitate și planul anual de audit, incluzând misiunea de audit financiar la SRI, și va asigura alocarea resurselor umane necesare (auditori cu autorizație de securitate). Totodată, împreună cu ORNISS, va iniția procedura de acordare a autorizațiilor de acces la informații clasificate pentru auditorii care vor fi desemnați în aceste misiuni, dacă aceștia nu dețin încă asemenea autorizații.

c) SRI va elabora, în cooperare cu autoritățile menționate, regulamentul intern de implementare a prezentei legi, detaliind aspectele tehnice de cooperare, măsurile de protecție a informațiilor pe durata auditului, precum și modul de raportare internă a eventualelor constatări ale auditorilor. Acest regulament va fi transmis, pentru informare, Comisiei parlamentare de control al SRI.

(3) Prezenta lege se completează cu dispozițiile Legii nr. 14/1992 privind organizarea și funcționarea SRI, ale Legii nr. 94/1992 (republicată) privind Curtea de Conturi, ale Legii nr. 182/2002 privind protecția informațiilor clasificate, precum și cu cele ale Codului de procedură penală în ceea ce privește sesizarea organelor judiciare, acolo unde este cazul.

(4) Orice prevederi contrare prezentei legi se abrogă sau se modifică în mod corespunzător la data intrării în vigoare a acesteia. În mod special, în Legea nr. 14/1992, după articolul 8 se introduc două noi articole, art. 8^1 și 8^2, cu următorul cuprins:

„Art. 8^1 – Serviciul Român de Informații se supune auditului extern independent în domeniile securității cibernetice și gestiunii financiare, conform legii speciale privind auditul extern al SRI. Conducerea Serviciului asigură accesul auditorilor externi la datele și activitățile supuse auditării, în condițiile legii, și răspunde de implementarea măsurilor dispuse ca urmare a constatărilor auditului.

Art. 8^2 – Parlamentul exercită controlul asupra activității Serviciului Român de Informații și prin analiza rapoartelor de audit extern întocmite potrivit legii speciale prevăzute la art. 8^1. Comisia parlamentară de control al Serviciului Român de Informații urmărește îndeplinirea recomandărilor rezultate din aceste audituri și

informează anual Birourile permanente ale Camerei Deputaților și Senatului cu privire la stadiul remedierii eventualelor deficiențe."

(5) Prezenta lege intră în vigoare la 30 de zile de la data publicării ei în Monitorul Oficial al României, Partea I. În cel mult 6 luni de la intrarea în vigoare, se vor realiza primele audituri externe în ambele domenii reglementate (dacă anul bugetar sau calendaristic în curs a depășit deja termenele normale pentru audit, se vor realiza în termen de 6 luni de la data intrării în vigoare, cu caracter excepțional). Ulterior, auditul se va desfășura conform periodicității obișnuite stabilite în lege.

Prezenta lege a fost adoptată de Parlamentul României, cu respectarea prevederilor art. 75 și ale art. 76 alin. (1) din Constituția României, republicată.

NOTĂ: Această lege transpune în plan intern obiectivele de cooperare în domeniul apărării cibernetice asumate de România în cadrul NATO și al Uniunii Europene, consolidând totodată controlul parlamentar asupra SRI, în spiritul principiilor statului de drept și al securității naționale democratice.

INIȚIATORI:

Macovei Simona-Elena, deputat S.O.S. România
Circumscripția electorală nr.24 Iași

Nagy Vasile, deputat S.O.S. România
Circumscripția electorală nr.2 Arad